

FAGETISKE RETNINGSLINJER FOR PSYKOLOGISK INSTITUTT UNIVERSITETET I OSLO

(Vedtatt på instituttrådsmøte 17.10.1978,
justert på instituttrådsmøtene 11.12.1979,
01.12.1981 og i 2001)

GENERELLE RETNINGSLINJER

1.

Enhver ved Psykologisk institutt, det være seg faste og åremålsansatte lærere, stipendiater og studenter, er ansvarlig for at den faglige virksomhet han/hun utfører eller formelt er tilknyttet, holder en teoretisk, metodisk og etisk forsvarlig standard. Med faglig virksomhet er her og nedenunder ment forskning, undervisning og praksis i psykologrollen.

2.

Virksomhet som psykolog medfører muligheter for å kunne øve en inngripende virkning på menneskers livsforhold, deres verdier og følelsesmessige holdninger. Respekt for klienters integritet er derfor en grunnleggende norm for alt arbeid som psykolog. Enhver psykolog eller student i psykologi bør søke å gjøre seg bevisst begrensninger i metode, egen personlighet og arbeidssituasjon som kan være til hinder for en ansvarlig klientrelasjon.

3.

Den faglige virksomhet skal finne sted innen rammen av den enkeltes kompetanse. Studenter må ikke på egen hånd anvende metoder og teknikker som de ikke behersker med den nødvendige praktiske og teoretiske kompetanse. Hvor denne må anses som utilstrekkelig, skal det til virksomheten tilknyttes faglærer eller psykolog som innehar den utfyllende kompetanse.

4.

Enhver som er tilknyttet Psykologisk institutt plikter å iakttas taushet m.h.t. opplysninger om personers privatliv og sykdomsforhold som de måtte få rede på gjennom forskning, undervisning eller annen virksomhet ved instituttet. Enhver som er tilknyttet Psykologisk institutt plikter å undertegne en erklæring om dette.

5.

Enhver som er tilknyttet Psykologisk institutt plikter å gjøre seg kjent med bestemmelse i Lov om helsepersonell m.v. av 2. juli 1999 nr 64, med tilhørende forskrifter.

SPEIELLE RETNINGSLINJER

Forskning

6.

I gjennomføring av psykologiske forskningsprosjekter skal forskeren forsikre seg om at forsøkspersonen ikke påføres fysiske skader eller utsettes for forhold som unødige forstyrrer dennes privatliv og velbefinnende. Så langt som mulig skal prosjektets innhold og hensikt gjøres klart for forsøkspersonen på forhånd. I tilfeller hvor dette reiser problemer av metodologiske grunner, skal hensikt og innhold gjøres kjent etterpå. Innsamling av data om person uten at vedkommende er eller blir informert og gir tillatelse, bør ikke foregå med mindre det dreier seg om atferd på offentlige steder, hvor personens identitet er helt ukjent, hvor data ikke kan føres tilbake til den enkelte person og ikke kan tenkes å få negative konsekvenser for vedkommende.

7.

De informasjonen og data forskeren samler må innhentes, oppbevares og anvendes på betryggende måte. Ved bruk av kasuistisk materiale skal forskeren ved publisering kamuflere sine opplysninger på en slik måte at

det ikke er mulig å gjenkjenne den person det gjelder. Foreligger det tvil om kamufleringens tilstrekkelighet, skal eksemplet sløyfes eller manuskriptet forelegges personen til eventuelle rettelser og godkjenning.

8.

I de tilfeller hvor forskeren gjennom sitt arbeid har blitt kjent med behandlingsønsker hos forsøkspersonen, har forskeren ansvar for å orientere denne om mulige hjelpetilbud som kan komme på tale.

9.

Studenter som skal foreta undersøkelser i forbindelse med hovedoppgave skal ha faglig veiledning av en av instituttets faste lærere eller en annen person godkjent av instituttet. I en slik veiledning skal også inngå fagetiske vurderinger. Veiledningen er nærmere beskrevet i eget reglement som fastlegger så vel veileders som den veilededes ansvar og forpliktelser. (I fall undersøkelser finner sted ved en ytre institusjon, gjelder institusjonens retningslinjer i tillegg til hva som er spesifisert for Psykologisk institutt. I slike tilfeller skal institusjonen gjøres kjent med Psykologisk institutts fagetiske retningslinjer. Det faglige samarbeid formaliseres gjennom egen kontrakt.) Ved undersøkelser i forbindelse med semesteroppgaver, kursoppgaver m.v. skal opplegget på forhånd godkjennes av faglærer.

10.

I forskningsoppgaver hvor det inngår bruk av psykologiske behandlingsmetoder, må det til prosjektet knyttes psykolog med kompetanse i psykologisk behandling. (Hvis forskningen finner sted i tilknytning til en institusjon, er det institusjonen som har det faglige og formelle ansvar for klientbehandlingen.)

Undervisning

11.

Instituttet er ansvarlig for at et hvert undervisningsopplegg som drives i dets regi, holder en forsvarlig fagetisk standard.

12.

Ved bruk av kasuistisk materiale skal opplysninger kamufleres slik at det ikke er mulig å gjenkjenne den person det gjelder.

13.

Der kliniske metoder anvendes på studentene i undervisningsøyemed, har faglæreren det samme ansvar for studenten som ved klientrelasjoner.

14.

En lærer må ikke, innen rammen av undervisning, innlede klientforhold til studenter. Opplæringen og personlig behandling må holdes klart atskilt. Selv i undervisning der målsettingen er direkte oppøvelse i terapeutisk holdning, må lærere påse at studenten ikke kommer i et klient/pasient forhold.

Reglementsfestet praksis

15.

Instituttet har gjennom undervisningen ansvar for å forberede studentene til å kunne delta i praksis på en faglig og etisk forsvarlig måte.

16.

Praksis skal foregå innen rammen av studieplanen, dvs. i tilknytning til seminarer, kurs, klinikk eller godkjent institusjonspraksis.

17.

Studenter må ikke delta i praksis uten at det er etablert en veiledningsordning godkjent av instituttet.

18.

Under deltakelse i praksis er studenter å oppfatte som psykologs medhjelper og som sådan forpliktet av de bestemmelser i Lov om helsepersonell m.v. av 2. juli 1999 nr 64 (m/forskrifter) som vedrører utføring av psykologisk virksomhet. Disse omfatter noteringsplikt, taushetsplikt, forsvarlig oppbevaring av oppteget og opplysningsplikt.

19.

Under praksistiden ved institusjonen skal studenter gis veiledning av psykolog ved praksisinstitusjonen. Institusjonen har det faglige og formelle ansvar for den klientvirksomhet studenten deltar i.

Studenters deltakelse i psykologisk virksomhet uten reglementsfastet praksis

20.

Studenter som påtar seg oppgaver som medfører deltakelse i psykologisk virksomhet utenom den reglementsfastede praksis, kan bare påta seg psykologiske undersøkelser eller behandlingsoppgaver under slik veiledning av psykolog at de kan anses som medhjelper for denne.

Informasjon til allmennheten

21.

Når allmennheten opplyses om psykologi og psykologisk virksomhet, skal informasjonen være saklig og korrekt og forsøkt formidlet på en slik måte som ikke medfører misforståelser eller skader fag og yrke.

22.

Ved uttalelser om faglige spørsmål, herunder formidling av forskningsresultater til massemedia, skal det så langt det er mulig sikres kontroll over hvorledes uttalelsene offentliggjøres.